

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการติดต่อสื่อสารขององค์กร รวมทั้งระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่กำลังเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นเหตุให้องค์กรต่าง ๆ หันมาใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์บนช่องทางของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแทนสื่อแบบเดิมในรูปแบบของเอกสารจริง ทำให้สามารถบริหารการรับ-ส่งเอกสาร ได้สะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดการทำสำเนาเกินความจำเป็น ป้องกันการสูญหาย ตลอดจนสามารถค้นหาติดตามเอกสารได้ง่ายขึ้น

ปัจจุบัน งานธุรการโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ยังขาดการจัดเก็บ ข้อมูลเอกสาร หนังสือราชการในรูปแบบของฐานข้อมูลและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือสั่งการและหนังสือเวียน บันทึกข้อความทั้งเอกสารรับเข้าและส่งออก ซึ่งถูกจัดเก็บไว้เพื่อเรียกดูข้อมูล เช่น หนังสือสั่งการนี้ใครเป็นคนทำคำสั่ง ออกคำสั่งในวันใด ใครเป็นผู้รับคำสั่ง หรือเนื้อหาในหนังสือราชการ เป็นต้น ซึ่งเจ้าหน้าที่ธุรการได้ทำการจัดเก็บไฟล์ไว้ในรูปแบบของ Microsoft Excel จึงเกิดความไม่สะดวกในการเรียกดูและสืบค้นข้อมูล ซึ่งทุก ๆ ปี งานธุรการจะมีเอกสารเหล่านี้ เพิ่มมากขึ้น ทำให้ต้องใช้พื้นที่เก็บเอกสารเพิ่มขึ้นและยากต่อการค้นหา

การพัฒนาระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย พิษณุโลก จึงเป็นงานที่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงจากระบบเดิมมาเป็นระบบที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการเพราะเป็นงานที่มีจำนวนมากในแต่ละวัน

งานธุรการโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย พิษณุโลกแบ่งเอกสารแยกประเภทดังนี้ หนังสือรับเข้า หนังสือส่งออก บันทึกข้อความ และหนังสือสั่งการ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะออกแบบและพัฒนาเครื่องมือเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกสำหรับการสร้างและจัดส่งหนังสือในรูปแบบหนังสือเวียนและสืบค้นเอกสารในงานธุรการในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีการควบคุมดูแลและจัดการเอกสารภายในระบบ มีความสามารถในการรับ-ส่งเอกสาร เริ่มตั้งแต่การนำเอกสารเข้ามาเก็บในระบบ เรียกดูรายละเอียดของเอกสาร การสร้างและส่งเอกสาร สืบค้นหรือติดตามเอกสารได้อย่างรวดเร็ว สามารถทราบถึงสถานะของเอกสาร ป้องกันเอกสารสูญหายระหว่างดำเนินการ โดยมีการกำหนดสิทธิ์ในการใช้งาน

ผู้วิจัยจึงได้เลือกที่จะพัฒนาระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษาโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย พิชณุโลก โดยมุ่งหวังให้ระบบงานธุรการ ฝ่ายบริหารงานทั่วไปมีคุณภาพดียิ่งขึ้น สามารถลดภาระงานประจำในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้อย่างต่อเนื่อง ช่วยยกระดับทักษะของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้องค์กรก้าวทันเทคโนโลยีในยุคโลกาภิวัตน์

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย พิชณุโลก
2. เพื่อประเมินคุณภาพของระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย พิชณุโลก ที่พัฒนาขึ้น

ความสำคัญของการค้นคว้า

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อระบบงานธุรการในโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย พิชณุโลกดังนี้

1. ทำให้ได้ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ในโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย พิชณุโลก เพื่อพัฒนางานบริหารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางในการนำเทคโนโลยีระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์มาใช้เพื่อพัฒนาระบบงานด้านต่าง ๆ ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา โดยมีการกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลของงานธุรการ ฝ่ายบริหารงานทั่วไปโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย พิชณุโลก เป็นกรณีศึกษา โดยพัฒนาให้เป็นระบบคอมพิวเตอร์ที่สามารถทำงานภายใต้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต และใช้เป็นระบบฐานข้อมูลแทนระบบปัจจุบัน
2. ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ เป็นระบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อจัดการเกี่ยวกับการรับส่งเอกสารและติดตามเอกสารภายในโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย พิชณุโลก ความสามารถของระบบโดยภาพรวมประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

2.1 ส่วนของผู้ดูแลระบบ สามารถกำหนดข้อมูลพื้นฐานของระบบดังต่อไปนี้

- 2.1.1 สามารถกำหนดหน่วยงานและเลขที่ประจำหน่วยงานที่ต้องการใช้ระบบได้

- 2.1.2 สามารถกำหนดผู้ใช้งานของหน่วยงานต่างๆได้
- 2.1.3 สามารถกำหนดประเภทเอกสารได้
- 2.1.4 สามารถกำหนดประเภทการตอบรับ
- 2.1.5 สามารถกำหนดข้อมูลการแจ้งเอกสารได้
- 2.2 ส่วนของผู้ใช้งาน สามารถใช้งานระบบตามฟังก์ชันการทำงานหลักๆ ดังนี้
  - 2.2.1 สามารถสร้างเอกสารส่งไปยังหน่วยงานอื่นได้ สร้างเลขทะเบียนส่งออกและสามารถเก็บรายละเอียดการส่งได้เพื่อติดตามได้ในภายหลัง
  - 2.2.2 สามารถลงรับเอกสารที่หน่วยงานอื่นส่งถึง และลงทะเบียนรับเอกสารได้
  - 2.2.3 สามารถค้นหาเอกสารของหน่วยงานได้ โดยค้นหาตามคุณสมบัติของเอกสาร เช่น วันที่สร้าง คำสำคัญ เลขที่หนังสือ ฯลฯ
  - 2.2.4 สามารถปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดของเอกสารที่ต้องการได้
  - 2.2.4 สามารถติดตามเอกสาร โดยตรวจสอบได้ว่าเอกสารที่ส่งไปยังหน่วยงานปลายทางมีการเปิดอ่านหรือทำการลงทะเบียนรับเอกสารหรือยัง
- 3. การประเมินผลคุณภาพของระบบที่พัฒนาขึ้น โดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม (แบบประเมินผล) ชนิดประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งกลุ่มประเมินเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้
  - 3.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน
  - 3.2 กลุ่มผู้ใช้งานระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์
2. แบบประเมินคุณภาพระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ
3. แบบประเมินคุณภาพระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้ใช้งานระบบ

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

1. ศึกษาความต้องการของผู้ใช้
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิเคราะห์ระบบงานเดิม
4. การออกแบบระบบ
5. พัฒนาระบบ

6. นำไปทดลองใช้ รายบุคคล รายกลุ่ม
7. ประเมินคุณภาพของระบบ
8. ปรับปรุงให้สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ได้ทำการรวบรวมจากหน่วยงานธุรการ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย พิษณุโลก ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์และการออกแบบระบบ
5. การพัฒนาระบบ
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการบริหารงานเอกสาร เริ่มตั้งแต่การจัดทำ (สร้าง) การรับ-การส่งเอกสาร การค้นหาเอกสาร การติดตามเอกสาร การส่งเอกสาร โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์คอมพิวเตอร์ ผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

คุณภาพของระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ความสามารถของระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ในการสร้างผลคะแนนระดับความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ใช้งานโดยใช้แบบสอบถาม หรือแบบประเมินคุณภาพที่ผู้พัฒนาออกแบบไว้ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการติดต่อระหว่างระบบกับผู้ใช้งาน 2) ด้านการประมวลผลของระบบ 3) ด้านความปลอดภัยของระบบ 4) ด้านความสามารถทำงานตรงตามความต้องการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ในโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย พิษณุโลก
2. เพิ่มคุณภาพของระบบงานธุรการ ทั้งระบบการรับ-ส่งเอกสาร สืบค้น ให้สะดวก รวดเร็ว ลดภาระงานประจำอย่างต่อเนื่อง

3. สามารถอำนวยความสะดวกต่อเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ ที่อยู่ในหน่วยงานเดียวกันและต่างหน่วยงาน ในการเข้าถึงข้อมูลและการสืบค้นข้อมูลได้สะดวกมีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. สามารถเผยแพร่เอกสารได้สะดวกรวดเร็วขึ้น
5. สามารถลดขั้นตอนในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันภายในองค์กร ซึ่งถ้ายังไม่มีการจัดการเอกสารแบบอิเล็กทรอนิกส์ การถ่ายทอจดคำสั่งหรือข้อความต่างๆ ต้องทำผ่านทางจดหมายเวียนที่ต้องใช้กระดาษ ทำให้เสียเวลา และมีขั้นตอนมาก
6. ลดความล่าช้าในการเผยแพร่เอกสาร
7. เพิ่มความปลอดภัยในการใช้งานเอกสาร
8. ช่วยยกระดับทักษะของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน บุคลากรจะมีเวลาในการตัดสินใจวางแผน และปฏิบัติงานอื่นๆ ได้มากขึ้น
9. การจัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ทำได้สะดวกขึ้น เพราะการจัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์จำนวนมาก โดยการเขียนลงบนแผ่นซีดี แผ่นซีดีหนึ่งแผ่นสามารถเก็บเอกสารได้เป็นจำนวนมาก อีกทั้งระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ยังลดการใช้ตู้เอกสารที่กินเนื้อที่ และสิ้นเปลืองรวมไปถึงการดูแลรักษา